

Uudistetaan apteekkitalous!

Lääkekorvausmenojen jatkuva kasvu erityisesti markkinoille tulevien uusien, kalliiden lääkkeiden vuoksi, on johtanut apteekkitalouden rakenteellisen uudistamisen tarpeeseen. Vuoden 2023 alussa toteutettiin apteekkitalouteen mittavat leikkaukset, jotka kohdentuivat kipeimmin pieniin apteekkeihin.

PÄÄTTÄJÄT OVAT vaikeiden ratkaisujen edessä – julkisen talouden haasteita on ratkottava, mutta samaan aikaan täytyy pitää kiinni lähipalveluverkostosta ja toimivasta terveydenhuollosta. Lääkkeiden osalta tehokkainta talouspolitiikkaa on panostaa lääkehoitojen onnistumiseen, sillä lääke on tehokas hoitomuoto, joka oikein käytettynä varmistaa terveitä elinvuosia ja työkykyä.

Lääkehoitojen onnistumiseen panostamisen lisäksi tulevilla hallituskaudella tulee toteuttaa apteekkitalouden kokonaisuudistus, joka hillitsee lääkekorvausmenojen ja julkisen terveydenhuollon menojen kasvua, turvaa apteekkien toimintaedellytykset ja maankattavat lähipalvelut sekä rationaalisen lääkehoidon toteutumisen.

Miksi uudistus on tärkeä?

- ▶ Lääkekorvausmenojen ja julkisen terveydenhuollon menojen kasvua on tärkeää pyrkiä hillitsemään.
- ▶ Apteekkien väliset taloudelliset erot ovat viime vuosina tuntuvasti kasvaneet (= polarisaatio).
- ▶ Vuoden 2023 lääketaksa- ja apteekkiverotaulukon muutokset tehtiin osana hoitajamitoituksen rahoitusta, ei apteekkitalouden kokonaisuuden näkökulmasta. Tämä johti siihen, että kateleikkaus kohdistui kipeimmin pieniin apteekkeihin ja pieniin sivuapteekkeihin.
- ▶ Verotaulukkoa ei ole inflaatiotarkistettu vuoden 2017 jälkeen, jolloin apteekkimaksu muuttui apteekkiveroksi ja apteekkiveron hallinta siirrettiin verohallinnolle.

Mitä uudistus tarkoittaa?

- ▶ Uudistus hillitsee julkisen terveydenhuollon kustannusten ja lääkekorvausmenojen kasvua.
- ▶ Uudella talousmallilla turvataan maankattavat apteekkipalvelut, korjataan vuoden 2023 alussa voimaantulleen lääketaksa-apteekkiveromallin valuviat ja tasataan apteekkien välisiä taloudellisia eroja, jotka johtuvat lääkemyynnin volyyymistä tai lääkemyynnin rakenteesta.
- ▶ Valtion apteekkiverokertymä pysyisi ennallaan, mutta verorasitus kohdistuisi oikeudenmukaisemmin apteekkeihin.

Miten uudistus käytännössä tehtäisiin?

1 Mahdollistetaan apteekkeissa tehtävän työn uudistaminen

Farmaseuttien kädet ovat varsin sidotut esimerkiksi tilanteissa, joissa lääkärin määräämää lääkettä ei ole saatavilla. Uudistukset tulee tehdä lääkitysturvallisuus edellä, mutta lisäksi apteekkihenkilökunnan mahdollisuuksia hyödyntää omaa ammattitaitoaan. Tavoitteena on vaikuttaa myös julkisen terveydenhuollon kustannuksiin rationaalisen ja turvallisen lääkehoidon toteutumisen, apteekkien työn sujuvoitumisen sekä ylimääräisten lääkärikäyntien vähentymisen ansiosta.

2 Muutetaan apteekkiverolakia

- ▶ Apteekkiveron perusteeksi muutetaan lääkemyynnin myyntikate lääkemyynnin liikevaihdon sijaan. Veroprosentteja muutetaan vastaavasti.
- ▶ Verotaulukon luokkiin tehdään inflaatiotarkistus yleisen kustannustason noususta johtuen. Nollaveroluokan rajaksi lasketaan myyntikatteen minimi, joka takaa apteekin elinkelpoisuuden.
- ▶ Valtion saama verokertymä turvataan lisäämällä apteekkiveron progressiota ja lisäämällä kaksi uutta veroluokkaa verotaulukon yläpäähän.
- ▶ Muutetaan sivuapteekkivähennyksen laskentamallia siten, että pienten sivuapteekin pitämiseen on riittävät kannusteet kaikenkokoisille apteekkeille. Näin turvataan syrjäseutujen, joissa apteekki on usein ainoa terveydenhuoltopalvelu, apteekkipalvelut myös jatkossa.

3 Selvitetään apteekkijärjestelmän tuottamat säästöt

Toteutetaan laaja selvitys yhteiskunnan kokonaiskustannuksista ja säästöistä, joita nykyinen apteekkijärjestelmä tuottaa. Selvityksessä huomioidaan valtion ja kuluttajien talouden lisäksi myös terveyshyödyt, lisääntyvät elin- ja työvuodet sekä verokertymät.

Millä aikataululla uudistus voitaisiin toteuttaa?

Apteekkiverolaista päättää eduskunta. Apteekkiverolain uudistus voidaan toteuttaa nopealla aikataululla ja se voi tulla voimaan vuoden 2024 alussa. Apteekkeilla on valmius lääkemyynnin myyntikatepohjaisen apteekkiveron laskemiseen. Apteekkien kustannustehokkuuden lisäämiseen tähtäävien toimien toteutus voidaan aloittaa välittömästi tekemällä tarvittavat säädösmuutokset.

Lääketaksa

Reseptiäkkeen hinta on kaikissa apteekkeissa ja verkkoapteekkeissa sama, sillä valtioneuvosto päättää vähittäishinnan lääketaksa-asetuksella. Se muodostuu tukkuhinnasta, apteekin katteesta, jonka lääketaksa määrittää sekä arvonlisäverosta (10 %). Tukkuhinta on kaikille apteekkeille sama. Lääketaksa on degressiivinen eli mitä kalliimpi lääke, sitä pienempi kateprosentti.

Apteekkivero

Apteekkivero tuottaa valtiolle yli 200 miljoonaa euroa vuodessa. Nykyisin apteekkiveron suuruus perustuu lääkemyynnin liikevaihtoon ja vero on progressiivinen. Apteekkivero leikkaa osan apteekin katteesta valtiolle. Kaikkein pienimmät apteekit eivät maksa apteekkiveroa lainkaan, suurimmat maksavat valtiolle apteekkiveroa yli 10 prosenttia lääkemyyntinsä liikevaihdosta. Apteekkivero johtaa siihen, että samasta lääkkeestä pieni apteekki saa vähän suuremman katteen kuin iso apteekki.